

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkande SOU 2023:27 Kamerabevakning för ett bättre djurskydd

Er beteckning: LI2023/02659

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne är positiv till införande av kamerabevakning på slakterier. Länsstyrelsen Skåne instämmer med utredningens motivering till införande av kamerabevakning beträffande att det kan stärka djurskyddet i samband med slakt. Kamerabevakning ger även möjlighet för myndigheter att i efterhand kunna utreda och kontrollera misstänkta djurskyddsbrister som uppmärksammats i samband med slakt och hantering av djur på slakteri samt att det ger möjlighet att kontrollera och utreda händelser vid hantering av djur under tidpunkter då varken slaktpersonal eller tillsynspersonal varit närvarande på slakteriet. Vidare bedömer Länsstyrelsen Skåne att kamerabevakning kan ha en positiv allmänpreventiv inverkan på personalens hantering av djur.

Länsstyrelsen Skåne håller med om lagförslaget i stort men har några synpunkter vilka framgår nedan. Synpunkterna gäller exempelvis att bevarandetiden av materialet på slakteriet bedöms vara för kort med anledning av myndigheters handläggningstid av ärenden samt att Länsstyrelsen Skåne inte anser att det ska finnas möjlighet att ge undantag från kravet på kamerabevakning. Vidare bedöms det nödvändigt att det finns tydliga föreskrifter och vägledningar över hur myndigheterna ska utföra kontroll och utredning med hjälp av videoupptagningen samt hur myndigheterna ska hantera materialet.

Länsstyrelsen Skåne anser även att slakt av fisk på slakteri bör omfattas av kravet på videobevakning eller att det åtminstone finns utrymme för att lägga till fisk i denna lag ifall slakt av fisk framledes kommer att omfattas av kommande EU-lagstiftning.

Kamerabevakningens omfattning (2 och 4§§)

Länsstyrelsen Skåne anser att kamerabevakningen, i enlighet med förslaget, ska omfatta alla slakterier oavsett storlek och på alla områden på slakteriet där levande djur hanteras. Vidare anser Länsstyrelsen Skåne att kamerabevakningen ska omfatta alla som slaktar djur för livsmedel, med undantag för privat konsumtion i hemmet. Med detta som bakgrund anser Länsstyrelsen Skåne att även slakt av fisk på slakteri ska omfattas. I dagsläget finns det endast en begränsad lagstiftning som reglerar slakt av fisk på slakteri, exempelvis finns det inget krav på kompetensbevis för personalen som utför slakten. Länsstyrelsen Skåne anser att införande av kamerabevakning även på dessa slakterier är viktigt, både ur djurvälstånd- och allmänhetssynpunkt.

Länsstyrelsen Skåne ser mycket positivt på att även de anläggningar som slaktar små mängder fjäderfä och hardjur på gård för leverans till konsumenter omfattas av kravet. Detta är särskilt viktigt då dessa slakteriverksamheter inte omfattas av livsmedelsverkets kontroller samt då en stor del av lagstiftningens krav som gäller andra slakterier undantagits för dessa mindre verksamheter, däribland att slaktpersonalen inte behöver ha kompetensbevis för slakt. Vid Länsstyrelsen Skånes kontroller av slakterier har det uppmärksammats brister inom större så väl som mindre slakterier samt även vid kontroll av verksamheter som slaktar mindre antal fjäderfä på gård till konsument vilket styrker bedömningen att kamerabevakningen bör finnas på samtliga slakterier oavsett storlek. Länsstyrelsen Skånes bedömning styrks även av resultatet i en rapport från ett nationellt slakteriprojekt som genomfördes under 2022. *Rapporten finns diarieförd hos Länsstyrelsen i Västernorrland och har dnr 9848-21,*

Vidare anser Länsstyrelsen Skåne att det i samband med ett eventuellt införande av denna lag ska införas ett krav för de anläggningar som utför slakt, annat än slakt för privat konsumtion i hemmet, och som inte omfattas av livsmedelsverkets kontroll att anmäla kommande slakt exempelvis till länsstyrelsen. I dagsläget har länsstyrelsen inte kännedom om när slakt på dessa anläggningar kommer att utföras. Detta medför att det är svårt att kunna kontrollera slakten samt då även kunna ta del av material från utförd slakt. Utan ett sådant tillägg finns det risk att kamerabevakning på dessa slakterier inte uppnår sitt syfte.

Länsstyrelsen Skåne anser att formuleringen i förslagets 4§ avseende att det ska ges möjlighet att meddela undantag från kravet på kamerabevakning, ska tas bort. Motiveringen, enligt utredningen, till att det ska finnas möjlighet att ge undantag är att det kan framstå som oproportionerligt att de allra minsta slakterierna som endast slaktar enstaka tillfällen per år ska omfattas av krav på kamerabevakning. Enligt Länsstyrelsen Skåne bedöms det nödvändigt att även de allra minsta slakterierna omfattas av kravet, av samma anledning som omnämns tidigare i yttrandet. Troligtvis kan det vara just de som slaktar ett mindre antal fjäderfä och hardjur till konsument som eventuellt skulle kunna undantas enligt utredningen men Länsstyrelsen Skåne menar att det finns ett stort behov av att även dessa anläggningar ska omfattas av kravet. Enligt Länsstyrelsen Skåne bör det inte krävas så stora insatser för att kunna kamerabevaka dessa djur vid slakt då det oftast rör sig om ett mindre antal djur och fåtal tillfällen. Att ge dessa anläggningar dispens från kravet kan leda till negativa konsekvenser för djurvälståndet.

Avseende frågan om ljudupptagning skulle det i flera fall kunna fylla en viktig funktion för att bedöma situationer som man ser på filmsekvenserna samt djurens mående och beteende. Ett viktigt tecken på att djur upplever smärta kan vara via vokalisering. Det skulle även i vissa fall kunna vara avgörande för att bedöma djurens medvetandegrad och lidande. Av flera anledningar bedöms det ur ett djurskyddsperspektiv vara till stor nytta att ha ljudupptagning i anslutning till filmsekvenserna. Med ovan som bakgrund är det, enligt Länsstyrelsen Skåne bedömning, önskvärt att kamerabevakningen inkluderar ljudupptagning. Länsstyrelsen Skåne har dock förståelse för att ett krav på ljudupptagning skulle innebära ett större integritetsintrång för de enskilda som kommer att förekomma på materialet och därmed ha en ännu större påverkan på den enskildes arbetsmiljö än enbart kamerabevakning som redan är en belastning för den person som utsätts för detta. Med det som bakgrund håller Länsstyrelsen Skåne med om att arbetsmiljön och skyddet för den enskilde kan överväga nyttan av att inkludera ljudupptagning i kravet.

Materialets bevarande hos slakteriet (4-6§§)

Länsstyrelsen Skåne ser positivt på förslaget att det är slakterierna som ansvarar för kamerabevakningen och att materialet ska bevaras på slakterierna. Länsstyrelsen Skåne håller med om att slakterierna ska kompenseras så långt det är möjligt för de nya utgifter som direkt följer av ett krav på kamerabevakningen, *se nedan under "Ekonomisk ersättning"*.

Länsstyrelsen Skåne anser att bevarandetiden på två månader, enligt förslaget, är för kort tid och att en längre bevarandetid är önskvärt. Länsstyrelsen Skåne föreslår en bevarandetid på minst sex månader. Med en kort tid som två månader finns det enligt Länsstyrelsen Skåne en risk att dessa ärenden, på grund av hög arbetsbelastning, personalbrist samt då flera myndigheter kan vara inblandade i dessa ärenden, inte hinner utredas innan tiden löpt ut. Av utredningen framgår att ett beslut om beslag kan riktas direkt mot ett slakteri när en bildupptagning inte finns tillgänglig hos en tillsynsmyndighet. När ärenden går till åtal och en förundersökning/utredning inleds av polismyndighet eller åklagare har det oftast gått långt mer än två månader från det att händelsen skett. I de fall utredningen kräver ytterligare material än det som tillsynsmyndigheten tagit del av och då exempelvis avser att beslagta filmupptagning kommer det troligtvis i flera fall inte längre finnas bevarat ifall den begränsade bevarandetiden inte förlängs.

Av förslagets 5§ framgår att kamerabevakningen ska ge inspelade tydliga rörliga bilder av djuren och hanteringen av dessa. Länsstyrelsen Skåne anser att det är viktigt att det även framgår att personerna som finns med på videoupptagningen ska kunna identifieras.

Av förslaget i 6§ framgår att bilder som är föremål för ett föreläggande inte får raderas innan de lämnats över i enlighet med förelägandet. Länsstyrelsen Skåne skulle vilja lägga till att så fort företaget tagit del av information, samtal, handling eller motsvarande avseende att inspelat material är under utredning på något sätt så får de inte raderas. Med den nuvarande formuleringen anser Länsstyrelsen Skåne att det finns en risk att bevarandetiden löpt ut under yttrandetiden eller inför att företaget delgivit ett beslut och att det därav inte längre finns något material att översända till myndigheten när beslutet vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen Skåne anser att lagstiftningen bör förankras med en sanktionsavgift ifall slakteriet på begäran inte översänder begärda handlingar inom en lagstadgad tid till myndigheten. Sanktionsavgift

bör även kunna utdömas om material raderas innan angiven tidsgräns samt ifall material som är under utredning raderas. Detta bedöms vara en mer effektiv, direktverkande och förebyggande hantering om företaget inte översänder begärda handlingar eller bryter mot kravet. Det utesluter inte att myndigheten därefter kan fatta beslut om föreläggande, eventuellt förenat med vite, om materialet fortsatt inte inkommer till myndigheten som begärt in materialet.

Av utredningen och lagförslaget kan Länsstyrelsen Skåne inte finna information om vem eller vilken myndighet som ska kontrollera att kravet på videobevakning och de tekniska aspekterna kring kravet efterföljs. Detta bedöms som viktig information i sammanhanget.

Föreskrifter och vägledning för kontrollpersonal (8 och 10§§)

Länsstyrelsen Skåne håller med om att kamerabevakning och granskning av filmer kan vara ett komplement till de kontroller och granskning/utredning av ärenden som utförs i nuläget men att de inte ska ersätta de planerade fysiska kontrollerna på plats. Däremot anser Länsstyrelsen Skåne att videoupptagningen kan vara ett komplement till viss typ av kontroll på plats såsom vid utredning efter en händelse eller som en uppföljande kontroll.

Länsstyrelsen Skåne anser att det är av stor vikt att det kommer att finnas tydliga föreskrifter och vägledningar avseende hur och när det är befogat och effektivt att använda sig av materialet utifrån den tid det tar från alla parter i förhållande till nyttan av materialet. Detta med anledning av att det, utifrån uppdraget från regeringen, framgått att det ska finnas en effektiv djurskyddskontroll samt att hänsyn ska tas till intresset av att undvika ökad administrativ börda för berörda myndigheter och slakterier. Vidare anser Länsstyrelsen Skåne att möjligheten att begära ut material borde vara kopplad till någon form av anledning att begära ut material, såsom uppföljande kontroll, inkommen anmälan eller liknande. Det bedöms även viktigt att det lagstadgas hur lång tid företaget har på sig att överlämna efterfrågat material till den myndighet som begärt ut filmerna. Länsstyrelsen Skåne anser även att det behövs riktlinjer för bland annat hur länsstyrelserna ska dokumentera och diarieföra filmerna eller det som ses på filmerna.

Länsstyrelsen Skåne anser det av yttersta vikt att säkerställa att sekretesskyddet är tillräckligt för att kunna skydda den personliga integriteten för aktuell personal så långt det är möjligt.

Ekonomisk ersättning

Länsstyrelsen Skåne håller med om att slakterierna ska kompenseras så långt det är möjligt för de nya utgifter som direkt följer av ett krav på kamerabevakningen. Länsstyrelsen Skåne är av uppfattningen att det är viktigt att det finns slakterier som kan slakta djur och vill därav att slakterierna, oavsett storlek, ska kunna följa det eventuella lagförslaget och inte behöva lägga ner till följd av för höga kostnader på grund av efterlevnad av kravet. Vidare anser Länsstyrelsen Skåne att det är av allmänt intresse att djurvälståndet upprätthålls och att kontroll samt utredning av djurskyddsärenden kan utföras vilket berättigar en kompensation för slakterinäringen vid införandet.

Ikraftträdande

Länsstyrelsen Skåne anser att lagförslaget ska kompletteras med en övergångsperiod. Vidare bedöms tiden i förslaget för ikraftträdandet vara för kort. Högst troligt vill företag inte investera i kameror och annan utrustning som krävs innan lagen trätt i kraft. Med det som bakgrund bör en längre tid från det att lagen trätt i kraft införas så att företagen ges en god möjlighet att uppfylla kravet.

Allmänna synpunkter

Som nämns tidigare i Länsstyrelsen Skånes yttrande finns det en projektrapport från ett nationellt slakteriprojekt som genomfördes av länsstyrelserna under 2022. Av rapporten framgår resultat utifrån ett stort antal kontroller som genomförts på slakterier i Sverige. Av resultatet framgår uppmärksammade brister samt hur de är fördelade på djurslag och storlek på slakteri. Sammantaget anser Länsstyrelsen Skåne att rapportens resultat visar att kamerabevakningen är nödvändig inom alla slakterier oavsett storlek och djurslag.

Länsstyrelsen Skåne har erfarenhet av videoupptagning som gjorts på slakteri där slaktpersonal tydligt visat ändrat beteende när kontrollpersonal genomfört kontroll i förhållande till när ingen utomstående person närvarat. Sådana beteendeförändringar kommer inte kunna uppdagas på annat sätt än genom kamerabevakning varför kamerabevakning bedöms nödvändig.

Högst troligt kommer även kamerabevakningen i sig ha en positiv allmänpreventiv inverkan på slakteripersonalens beteende vid djurhantering och därigenom även på djuren och dess välfärd i samband med slakt.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anneli Hulthén med djurskyddsinspektör Malin Larsson och Sonia Ögren Kull som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.